

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De q[uae]stio[n]e circu[m]cisio[n]is det[er]mi[n]ata. ca. lxxiiij

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia libri

lijis afficerent apostolos, et lapidaret, id est la-
pidibus fugarent eos, confugerunt ad ciuitatem
licaonie, scilicet listram et derben. Et cum hic
dictum sit venerunt listram, iuxta consequen-
tiam sermonis: in sequenti ubi dicitur Erat quor-
dam infirmus listris, potius dicens fuit
listre. Sed potest nomen ciuitatis multipli-
cem habere declinationem, ut dicitur listra
listre, vel listre listranum, vel listris indeclina-
bile. Unde sequitur, Et erat quidam vir list-
stris, quod greco consonat ubi habet, paulus
et barnabas morabantur in listris. Erat
autem vir iste infirmus pedibus: claudus ex vte-
ro matris sue: et sedebat, quia nec ambulare
nec stare poterat, nec unquam ambulauerat, hic
audiuit paulum loquentem, Quem intulit paulus
et videns spiritu sancto renelante: quia habes
ret fidem ut saluus fieret, scilicet tantam quam ad
salutem sufficeret. Vel videns quia se saluan-
dum crederet: dixit magna voce, In nomine do-
mini nostri iesu christi surge: et sta super pedes
tuos rectus, Et statim exiit et ambulabat,
Turbe autem cum viderent quod fecerat paulus: pu-
tabant ipsum et socium suum barnabam deos esse,
et in forma humana eis apparuisse, et leuaue-
runt vocem dicentes, Dii similes facti hominibus
descenderunt ad nos, et vocabant barna-
bam iouem, quia prior esse videbatur, paulum vero
mercurium quod semper iuxta eorum opinionem iouem
comitabatur: quod eloquens et litteratus fuisse tra-
dit, et facundiam hominibus prestare videbatur, Un-
de mercurius quasi medius currens inter aures
et linguas a latinis dicitur, a grecis vero hermes, id
est, interpres dicitur. Sacerdos quoque iouis qui
erat in ciuitate voluit sacrificare barnabe et io-
ui, afferens tauros ad immolandum et coronas,
Vel ad ornandam faciem templi iuxta ritum
gentilium, vel ut capitis eorum imponeret
ad ornatum, aut pro aliqua alia causa vel re-
ligione nobis ignota, Ut autem audierunt paulus
et barnabas, quod diuinos honores vellet
eis exhibere, sciderunt vestimenta sua quod
semper faciebant iudei audita blasphemiam in
deum, et prohibuerunt sibi talia exhiberi, dis-
centes se esse homines mortales, qui potius
venerant ut eos reuocarent ab idolatria, et vit
sedauerunt turbas ne sibi immolarent,

De persecutione quam passi
sunt,

Capitulum LXXXVII,

Emozantibus au-

tem eis et docentibus in listra super-
uenerunt ab iconio et antiochia
iudei, et ceteris turbis in persecutione pauli
lapidabant eum, et elecerunt eum quasi vile cada-
uer, estimantes eum esse mortuum. De qua lapida-
tione ad corinthios loquens ait, Semel
lapidatus sum, postea discipuli eius circum-
dederunt illum assistentes ei, et respirans, et nes-
scientibus iudeis reportauerunt eum in ciuita-
tem et conualuit, Et postera die profectus est cum
barnaba in derben, et predicauit ibi sicut fecerat
in listra, Postea redierunt per easdem ciui-
tates per quas illo venerant confirmantes fra-
tres in fide, et constituentes in magnis ciuita-
tibus presbyteros, id est, episcopos, quod eodem
nomen eodem nomine censebant, episcopi et pres-
byteri, Et proinde constituebant se episcopos, quod
erant migraturi et incerti utrum ad eos venirent
plius reuersuri, Et cum redeuntes transiret list-
stram et iconium, venerunt ad antiochiam post
die, Et transientes per sidam venerunt in pam-
philiam regionem in qua est ciuitas pergeni,
qua locuti verbum dei descenderunt in italiam ci-
uitatem et, inde nauigauerunt antiochiam unde
prius exierant: segregati a spiritu sancto ad pre-
dicationem euangelij,

De questione circuncisionis deter-
minata, Capitulum LXXXVIII,

Ubiq; venissent

antiochiam et congregasset fideles an-
tiochenos reuelauerunt eis quanta fe-
cerat deus per eos in gentibus, et morati sunt ibi
non modico tempore cum discipulis Et dum ibi morati
faceret descenderunt quidam de iudea christianam
adhuc tamen iudeizantes, et fuerunt de secta phari-
seorum, Facta est ergo non minima seditio
inter eos et paulum et barnabam, quia predica-
bant fidem absque legalibus ad salutem non suffice-
re, Et consentiebant eis multi veteri consue-
tudine imbuti, Et statuerunt ut pro hac lite
meda ascenderent in hierusalem ad malos
apostolos, scilicet ad petrum et iacobum episcopos
hierosolymorum Et ascendit paulus cum
barnaba assumpto et rito, sicut ipse refert in episto-
la ad galatas, Et qui descenderant de iudea,
ascenderunt contra eos quidam scilicet de
heresi phariseorum ad fidem conuersi, Qui
cum venissent hierosolymam essent in preda

Actuum apostolorum

tia apostolorum petri et iacobi et seniorum: sur-
reperunt contra paulum et barnabam dicentes.
Oportet circumcidi fideles: et servare legem moy-
si. Et audita utriusque partis sententia conven-
erunt apostoli et seniores ut diceretur super hoc. et
post multam disceptationem inquisitionem factam
inter apostolos et seniores surgens petrus ratio-
nabiliter ostendit non esse imponendum fidelibus
iugum legis. quia ipse conversus dei bapti-
zaverat cornelium. et gentibus predicaverat per
euangelium. et deus predicacionem eius confirma-
verat fide mundanis corda eorum. et antequam
baptizarentur visibiliter mittens super eos spiri-
tum sanctum. nec indicens eis observantiam
legalium. Quid igitur inquit nunc tentatis im-
ponere iugum super cervicibus discipulorum. quod
neque nos neque patres nostri portare potuimus.
Et statim ceperunt paulus et barnabas nar-
rare quanta signa et prodigia deus fecerat in
gentibus per eos. Et tacebat multitudo au-
diens eos.

De sermone iacobi fratris do-
mini.

Capitulum LXXXIX.

Et factum est silentio

locutus est iacobus adherens ver-
bo petri. Viri inquit fratres au-
dite me. Simon narrauit quemadmodum de-
primis visitavit gentes vocans eas ad fidem.
et testimonia prophetarum. Et inducitis tes-
timonijs diversorum prophetarum: auctori-
tate pontificali protulit diffinitivam senten-
tiam dicens. Propter quod ego iudico non in-
querari eos qui ex gentibus convertuntur ad
deum sed consulo ut dirigamus ad eos epis-
tolam ut abstineant se ab idolatriae fornicatione
et suffocato et sanguine. Idolatria siquidem
ex gentibus maxime pullulaverat. fornicatione
et suffocato et sanguine. Idolatria siquidem
etiam quasi naturale quoddam et nullius rea-
tus reputabatur inter gentes. Ideo specialiter
decreverunt apostoli prohiberi ista gentibus.
Erant etiam prout ad effundendum sangui-
nem. Consueverunt etiam bibere sanguines
imolatorum diis suis. Ideo specialiter prohibiti
sunt a sanguine effundendo et bibendo.
Quare autem ad litteram prohibuerint eis anti-
mal suffocatum. non est satis perspicuum. Et placuit
hoc consilium iacobi apostolis et senioribus.
Et communi consensu elegerunt viros per
quos mitterent epistolam cum paulo et barnaba

iudam scilicet et silam. et promissa est salutatio
in hunc modum.

De epistola missa conuersis ex gen-
tibus.

Capitulum LXXX.

Apostoli et seniores

ores fratres fratribus et gentibus con-
uersis salutem. Fuit autem post saluta-
tionem hic tertus epistola. Auditu est quod quidam de-
scendentes a iudea turbauerunt vos euertentes
animas vestras. volentes vestris impone-
re ceruicibus iugum legis. Ideo de communi con-
sensu decreuimus eligere viros et mittere ad
vos cum carissimis viris nostris paulo et bar-
naba. Assum est enim spiritus sanctus in nobis. ultra
tra nihil vobis imponere oneris. quam ut abstine-
atis ab imolatis simulacrorum a sanguine et suf-
focato et fornicatione: a quibus abstinere be-
ne ageris. Valete.

Quomodo consolati sunt conuersos
ex gentibus.

Capitulum LXXXI.

Ascenderunt igitur

tur paulus et barnabas in antiochia
am et duo illi missi sunt cum eis. Cum
quod decessissent congregata multitudo tradidit
eis epistolam. Et audita consolatōe dingo legi non
imponedo sibi. gauisi sunt fratres de gentibus.
Judas autem et silas cum centum prophetis consolati sunt
eos. et multum confortauerunt in fide. Non est autem
hoc pretereundum. quia de prefato ascensu suo in
hierusalem per dirimenda lite pretaxata scribit
apostolus ad galatas in hunc modum. Deinde
de post annos. cccc. a conuersione mea ascendi
hierosolymam. cum barnaba assumpto et tito: et
contuli cum eis euangelium quod predicabo in gen-
tibus. Ex quo anno numero colligitur. quod eodem
anno quo paulus ascendit hierosolymam
scilicet. cccc. a conuersione sua. petrus ascendit iheros-
olimam. et eodem anno sedit in cathedra episcopi
pauli. in qua sedit. xx. annis. Quattuordecim
anno. et. xxx. reddidit. Vicesimo autem quin-
to anno a promissione beati petri in sede roma-
nam. scilicet ultimo anno neronis. passi sunt pe-
trus et paulus. et sic. xxxix. anno a conuersione
pauli. Unde colligitur paulum ad fidem conuer-
sum eodem anno quo dominus passus est.
cum consistet petrum et paulum. xxxviii. an-
no a passione domini. qui fuit ultimus nec